

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र /विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८०/१०/२२

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :

सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन

(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
 - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
 - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
 - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
 - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
 - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
 - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू
- 2.3 संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी
- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक वडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
भाग (Part II) :-

सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न× २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. नेपालको इतिहास

- १.१ नेपाली इतिहासको शुरुआत र तिनका श्रोतहरू
- १.२ गोपाल, महिषपाल र किरातकाल
- १.३ लिच्छविकालका प्रसिद्ध शासकहरू
 - १.३.१ मानदेव
 - १.३.२ अंशुवर्मा
 - १.३.३ नरेन्द्रदेव
- १.४ काठमाण्डौ उपत्यकाका मल्लकालका प्रसिद्ध शासकहरू र तिनका महत्वपूर्ण कार्यहरू
 - १.४.१ अरि मल्ल
 - १.४.२ जयस्थिति मल्ल
 - १.४.३ महिन्द्र मल्ल
 - १.४.४ प्रताप मल्ल
 - १.४.५ जयप्रकाश मल्ल
 - १.४.६ सिद्धिनरसिंह मल्ल
 - १.४.७ श्रीनिवास मल्ल
 - १.४.८ योगनरेन्द्र मल्ल
 - १.४.९ जगतप्रकाश मल्ल
 - १.४.१० जितामित्र मल्ल
 - १.४.११ भूपतिन्द्र मल्ल
- १.५ बाइसे चौबिसे राज्यहरू अन्तर्गत जुम्ला, डोटी, अछाम, दुल्लु, पाल्पा, पर्वत, कास्की, तनहुँ राज्यहरू बारे सामान्य जानकारी
- १.६ शाहवंशका प्रसिद्ध राजाहरू र उनीहरूले गरेका महत्वपूर्ण कार्यहरू
 - १.६.१ द्रव्य शाह
 - १.६.२ राम शाह
 - १.६.३ पृथ्वी नारायण शाह र नेपालको एकीकरण अभियान
 - १.६.४ राजेन्द्र लक्ष्मी र बहादुर शाहले नेपालको एकीकरणमा गरेको योगदान
 - १.६.५ नेपाल-भोट युद्ध
 - १.६.६ नेपाल-अंग्रेज युद्ध
 - १.६.७ सुगौली सन्धी
- १.७ राणा शासनको उदय र राणाकालीन महत्वपूर्ण प्रधानमन्त्रीहरू
 - १.७.१ जंगबहादुर राणा
 - १.७.२ वीर शम्शेर
 - १.७.३ देव शम्शेर
 - १.७.४ चन्द्र शम्शेर
 - १.७.५ जुद्ध शम्शेर
- १.८ वि.सं. २००७ सालदेखि वर्तमान समयसम्मका महत्वपूर्ण घटनाक्रमहरू

२. प्रागइतिहास (Pre-History), पुरातत्व र पुरातात्विक स्थल सम्बन्धी जानकारी

- २.१ प्रागइतिहास बारे सामान्य जानकारी र नेपालका महत्वपूर्ण प्रागऐतिहासिक स्थलहरू :- दाङ, चितवन, सतपति र सप्तरी
- २.२ पुरातत्वको परिभाषा र यसको महत्व

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.३ पुरातात्विक अन्वेषण, उत्खनन र प्रकाशन सम्बन्धी जानकारी
- २.४ बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्र अन्तर्गत वन्जराही, पैसिया, कन्यामाइ, भवानीपुर, पंडितपुर र रामग्राम, तिलौराकोट कपिलवस्तु, गोटीहवा, सिसहनीया र कुदानमा भएका पुरातात्विक अनुसन्धानहरु
- २.५ काठमाण्डौ उपत्यकामा रहेका हाँडीगाउँ, काष्ठमण्डप, चाँगुनारायण र भक्तपुरमा भएका पुरातात्विक अनुसन्धानहरु
- २.६ पूर्वी नेपालको सप्तरी, सिराहा, मोरङ र झापा जिल्लाहरुमा भएका पुरातात्विक अनुसन्धानहरु

३. विश्वसम्पदा र यसमा सूचीकृत सांस्कृतिक सम्पदाहरु

- ३.१ विश्व सम्पदाको परिभाषा
- ३.२ विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत सम्पदा स्थलहरु
 - ३.२.१ काठमाण्डौ उपत्यकाका ७ वटा संरक्षित क्षेत्र स्मारक (पशुपति, चाँगुनारायण, बौद्ध, स्वयम्भू, हनुमान ढोका, पाटन दरवार र भक्तपुर दरवार स्वायर) को महत्व
 - ३.२.२ भगवान गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी
- ३.३ नेपालका सम्भावित विश्वसम्पदा स्थलहरु :- पनौती, खोकना, साँखु, कीर्तिपुर, रामग्राम, तिलौराकोट कपिलवस्तु, नुवाकोट दरवार, गोरखा दरवार, लोमान्थाङ, मुक्तिनाथ उपत्यका, तानसेन, पाल्पाको रिडि, दैलेखको भूर्ति र सिन्जा उपत्यका

४. संग्रहालय सम्बन्धी जानकारी

- ४.१ नेपालमा संग्रहालयको ऐतिहासिक विकासक्रम
- ४.२ राष्ट्रिय संग्रहालयको विकासक्रम र प्रदर्शनीमा रहेका वस्तुहरु
- ४.३ संग्रहालयका प्रकार र यसको महत्व
- ४.४ नेपालको सरकारी स्तरमा स्थापना भएका संग्रहालयहरुको जानकारी
- ४.५ नेपालका विभिन्न स्थानमा स्थापना भै संचालनमा रहेका मुख्य मुख्य समुदायगत संस्थागत संग्रहालयहरुको जानकारी
- ४.६ पर्यटन प्रवर्द्धनमा संग्रहालयको भूमिका
- ४.७ नेपाली सभ्यताको चिनारीमा संग्रहालयको भूमिका
- ४.८ संग्रहालय व्यवस्थापन एवं संचालनका लागि गर्नुपर्ने मुख्य/मुख्य कार्यहरुको जानकारी
- ४.९ अनौपचारिक शिक्षाको केन्द्रको रूपमा संग्रहालयको महत्व
- ४.१० नेपाली चित्रकला, मूर्तिकला र वास्तुकला सम्बन्धी सामान्य जानकारी

५. पर्यटन र गाइड सम्बन्धी जानकारी

- ५.१ पर्यटनको परिभाषा र विश्वमा पर्यटनको विकासक्रम
- ५.२ नेपालमा पर्यटनको विकासक्रम
- ५.३ पर्यटन र पर्यटकको प्रकार
- ५.४ नेपालका महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्यहरु:- पशुपति, बौद्ध, स्वयम्भू, हलेसी, चितवन, पोखरा र लुम्बिनी बारे सामान्य जानकारी
- ५.५ गाईडको परिभाषा र यसको इतिहास
- ५.६ गाईडमा हुनुपर्ने गुणहरु
- ५.७ गाईडले पालन गर्नुपर्ने नियमहरु
- ५.८ संग्रहालयको प्रवर्द्धनमा गाईडको भूमिका/महत्व
- ५.९ नेपालमा पर्यटकका लागि आकर्षकका क्रियाकलाप तथा उपलब्ध सेवा, सुविधा एवं पूर्वाधारहरु
- ५.१० नेपालको कला, संस्कृति, सम्पदा र पहिचानको प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा गाईडको भूमिका

६. सेवा सम्बन्धी ऐन, नियम र निकाय

- ६.१ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३ (संशोधन सहित)
- ६.२ प्राचीन स्मारक संरक्षण नियमावली, २०४६ (संशोधन सहित)
- ६.३ संस्कृति नीति, २०६७ सम्बन्धी सामान्य जानकारी

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ६.४ International Council of Museum (ICOM)
 ६.५ पुरातत्व विभाग र राष्ट्रिय अभिलेखालय बारे जानकारी
 ६.६ नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठानले दिने विभिन्न तालिम सम्बन्धी जानकारी

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

प्रथम पत्रको **भाग (Part II)** सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ ।

इकाई	1	2	3	4	5	6
प्रश्न संख्या	6	5	5	6	6	2

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
द्वितीय पत्र (Paper II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)
खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. नेपालको इतिहास

- १.१. नेपाली इतिहासको शुरुआत र तिनका श्रोतहरू
- १.२. गोपाल, महिषपाल र किरातकाल
- १.३. लिच्छविकालका प्रसिद्ध शासकहरू
 - १.३.१ मानदेव
 - १.३.२ अंशुवर्मा
 - १.३.३ नरेन्द्रदेव
- १.४ काठमाण्डौ उपत्यकाका मल्लकालका प्रसिद्ध शासकहरू र तिनका महत्वपूर्ण कार्यहरू
 - १.४.१ अरि मल्ल
 - १.४.२ जयस्थिति मल्ल
 - १.४.३ महिन्द्र मल्ल
 - १.४.४ प्रताप मल्ल
 - १.४.५ जयप्रकाश मल्ल
 - १.४.६ सिद्धिनरसिंह मल्ल
 - १.४.७ श्रीनिवास मल्ल
 - १.४.८ योगनरेन्द्र मल्ल
 - १.४.९ जगतप्रकाश मल्ल
 - १.४.१० जितामित्र मल्ल
 - १.४.११ भूपतिन्द्र मल्ल
- १.५ बाइसे चौबिसे राज्यहरू अन्तर्गत जुम्ला, डोटी, अछाम, दुल्लु, पाल्पा, पर्वत, कास्की, तनहुँ राज्यहरू बारे सामान्य जानकारी
- १.६ शाहवंशका प्रसिद्ध राजाहरू र उनीहरूले गरेका महत्वपूर्ण कार्यहरू
 - १.६.१ द्रव्य शाह
 - १.६.२ राम शाह
 - १.६.३ पृथ्वी नारायण शाह र नेपालको एकीकरण अभियान
 - १.६.४ राजेन्द्र लक्ष्मी र बहादुर शाहले नेपालको एकीकरणमा गरेको योगदान
 - १.६.५ नेपाल-भोट युद्ध
 - १.६.६ नेपाल-अंग्रेज युद्ध
 - १.६.७ सुगौली सन्धी
- १.७ राणा शासनको उदय र राणाकालीन महत्वपूर्ण प्रधानमन्त्रीहरू
 - १.७.१ जंगबहादुर राणा
 - १.७.२ वीर शम्शेर
 - १.७.३ देव शम्शेर
 - १.७.४ चन्द्र शम्शेर
 - १.७.५ जुद्ध शम्शेर
- १.८ वि.सं. २००७ सालदेखि वर्तमान समयसम्मका महत्वपूर्ण घटनाक्रमहरू

२. प्रागइतिहास (Pre-History), पुरातत्व र पुरातात्विक स्थल सम्बन्धी जानकारी

- २.१. प्रागइतिहास बारे सामान्य जानकारी र नेपालका महत्वपूर्ण प्रागऐतिहासिक स्थलहरू :- दाङ, चितवन, सप्तपति र सप्तरी
- २.२. पुरातत्वको परिभाषा र यसको महत्व
- २.३. पुरातात्विक अन्वेषण, उत्खनन र प्रकाशन सम्बन्धी जानकारी
- २.४. बृहत्तर लुम्बिनी क्षेत्र अन्तर्गत वन्जराही, पैसिया, कन्यामाइ, भवानीपुर, पडितपुर र रामग्राम, तिलौराकोट कपिलवस्तु, गोटीहवा, सिसहनीया र कुदानमा भएका पुरातात्विक अनुसन्धानहरू

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- २.५. काठमाण्डौ उपत्यकामा रहेका हाँडीगाउँ, काष्ठमण्डप, चाँगुनारायण र भक्तपुरमा भएका पुरातात्विक अनुसन्धानहरु
- २.६. पूर्वी नेपालको सप्तरी, सिराहा, मोरङ र भूपा जिल्लाहरुमा भएका पुरातात्विक अनुसन्धानहरु

३. विश्वसम्पदा र यसमा सूचीकृत सांस्कृतिक सम्पदाहरु

- ३.१. विश्व सम्पदाको परिभाषा
- ३.२. विश्व सम्पदा सूचीमा सूचीकृत सम्पदा स्थलहरु
 - ३.२.१ काठमाण्डौ उपत्यकाका ७ वटा संरक्षित क्षेत्र स्मारक (पशुपति, चाँगुनारायण, बौद्ध, स्वयम्भू, हनुमान ढोका, पाटन दरवार र भक्तपुर दरवार स्वायर) को महत्व
 - ३.२.२ भगवान गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी
- ३.३. नेपालका सम्भावित विश्वसम्पदा स्थलहरु :- पनौती, खोकना, साँखु, कीर्तिपुर, रामग्राम, तिलौराकोट कपिलवस्तु, नुवाकोट दरवार, गोरखा दरवार, लोमान्थाङ, मुक्तिनाथ उपत्यका, तानसेन, पाल्पाको रिडि, दैलेखको भूर्ति र सिन्जा उपत्यका

खण्ड (Section) (B) :- ५० अङ्क

४. संग्रहालय सम्बन्धी जानकारी

- ४.१. नेपालमा संग्रहालयको ऐतिहासिक विकासक्रम
- ४.२. राष्ट्रिय संग्रहालयको विकासक्रम र प्रदर्शनीमा रहेका वस्तुहरु
- ४.३. संग्रहालयका प्रकार र यसको महत्व
- ४.४. नेपालको सरकारी स्तरमा स्थापना भएका संग्रहालयहरुको जानकारी
- ४.५. नेपालका विभिन्न स्थानमा स्थापना भै संचालनमा रहेका मुख्य मुख्य समुदायगत संस्थागत संग्रहालयहरुको जानकारी
- ४.६. पर्यटन प्रवर्द्धनमा संग्रहालयको भूमिका
- ४.७. नेपाली सभ्यताको चिनारीमा संग्रहालयको भूमिका
- ४.८. संग्रहालय व्यवस्थापन एवं संचालनका लागि गर्नुपर्ने मुख्य/मुख्य कार्यहरुको जानकारी
- ४.९. अनौपचारिक शिक्षाको केन्द्रको रूपमा संग्रहालयको महत्व
- ४.१०. नेपाली चित्रकला, मूर्तिकला र वास्तुकला सम्बन्धी सामान्य जानकारी

५. पर्यटन र गाइड सम्बन्धी जानकारी

- ५.१. पर्यटनको परिभाषा र विश्वमा पर्यटनको विकासक्रम
- ५.२. नेपालमा पर्यटनको विकासक्रम
- ५.३. पर्यटन र पर्यटकको प्रकार
- ५.४. नेपालका महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्यहरु:- पशुपति, बौद्ध, स्वयम्भू, हलेसी, चितवन, पोखरा र लुम्बिनी बारे सामान्य जानकारी
- ५.५. गाईडको परिभाषा र यसको इतिहास
- ५.६. गाईडमा हुनुपर्ने गुणहरु
- ५.७. गाईडले पालन गर्नुपर्ने नियमहरु
- ५.८. संग्रहालयको प्रवर्द्धनमा गाईडको भूमिका/महत्व
- ५.९. नेपालमा पर्यटकका लागि आकर्षकका क्रियाकलाप तथा उपलब्ध सेवा, सुविधा एवं पूर्वाधारहरु
- ५.१०. नेपालको कला, संस्कृति, सम्पदा र पहिचानको प्रवर्द्धन गर्ने कार्यमा गाईडको भूमिका

६. सेवा सम्बन्धी ऐन, नियम र निकाय

- ६.१. प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३ (संशोधन सहित)
- ६.२. प्राचीन स्मारक संरक्षण नियमावली, २०४६ (संशोधन सहित)
- ६.३. संस्कृति नीति, २०६७ सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.४. International Council of Museum (ICOM)
- ६.५. पुरातत्व विभाग र राष्ट्रिय अभिलेखालय बारे जानकारी
- ६.६. नेपाल पर्यटन तथा होटल व्यवस्थापन प्रतिष्ठानले दिने विभिन्न तालिम सम्बन्धी जानकारी

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, सहायक गाइड पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरु सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०